

HATÁRŐR

Az Országos Függetlenségi és 48-as Párt Délvidéki és Alföldi Függetlenségi Párt Ujvidéki Hivatalos Lapja.

Előfizetési árak helyben és vidéken:
Egy évre 12 K., félévre 6 K., negyedévre 3 K.
Egyes szám 12 fillér.

Megjelenik vasárnap és
csütörtökön reggel.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
UJVIDÉK, PETŐFI-UTCA 47. SZAM, ahova a lap szellemi
s anyagi részét illető közlemények küldendők.

Új életre kelt a DMKE.

Közismeretes az a sajnálatos tény, hogy a Dmke ujvidéki osztálya már több mint egy év óta szóbeszéd tárgyát képezte, még pedig azon torzsalkodások, személyi ellentétek és széthúzás révén, melyek a Dmke, ezen tisztán kulturális egyesület kebelében és beléletében, főleg a lútkári állás körül mindinkább tért hódítottak. Az eleinte csak titokban, a négy fal között ismert egyenlenség lassankint a nyilvánosság elé került s csakhamar szabálytalanságokról is suttogtak, melyek — sajnos — valóknak bizonyultak. De hozzájárult mindezekhez a legvégzetesebb hiba, t. i. hogy magyar ember nem tud ellenni *politika* nélkül s ezt a rákfenéjét társadalmi életünknek bele vitték a Dmke-be is, bele vitték akkor, mikor legkevésbé volt indokolt, de szükséges sem volt rá: az első izbeni elnökválasztás alkalmával.

Ismeretes az az akció, melyet az elnökválasztás első közgyűlése támasztott, valamint az eredmény szűlte harc is. A szenvedélyek, a politikai harcok hullámai lassankint leültek s a Dmke-fiók második közgyűlése is egyhangulag Dr. Zoltán S. törvényszéki bírót választotta meg elnökévé s most már azt lehetett hinni, hogy az új elnök céltudatos, önzetlen s buzgó vezetése mellett megindulhat a sikeres munka, a magyar kultúra terjesztésének, megizmosításának hazafias munkája. De mint derült égből a villám, ugy csapott le az a bizonyos bosszúbomba, mely a Dmke részéről kérelmezett anyagi segínyt megtagadta, pusztán azért, mivel a gyerekek rosszul viselték magukat, ezuttal a segínyt nem érdemlik meg — majd csak akkor, ha jól viselik magukat.

A legutóbbi közgyűlésnek az a határozata — mely a függetlenségi biz. tagok kivételével — egyhangulag megtagadta a segínyt, örök szégyenfoltja marad, annál inkább, mivel a vár. törvényhatóság ennyire szűkkeblűnek, ennyire alacsony gondolkodásának még soha sem mutatkozott, még egyes személyekkel szemben sem, nem hogy egy tisztán magyar hazafias, kulturmissziót teljesítő egyesület azt várhatta volna — még akkor sem, ha egyes tagjai csakugyan vétettek volna.

Azonban úgy látszik, ez a veszedelem is elmúlt, mert a Dmke tagjaiban nem hogy lelohadt volna a magyar kulturmunka iránti lelkesedés tüze, ellenkezőleg társadalmi téren indított akció

amellett tanuskodik, hogy a Dmke ügye magyar hazafias ügy, melyért áldozni is kell s az eddigi jelek azt bizonyítják, hogy a törvényhatóság részéről megtadalmi uton indított gyűjtés és önkéntes adományok eredményeképp.

Hogy pedig a Dmke ügye nem veszett el, ellenkezőleg érte tenni, áldozni és dolgozni készek a tagjai, annak legfényesebb tanubizonyosságát szolgáltatja az e hó 5-én, vasárnap a Magyar Kaszinó helyiségeiben megtartott választmányi ülés, amelyen megnyilvánult közös, egyértelmű határozatok kezeskednek arról, hogy új szellem vonult be az egyesületbe, mely egyes egyedül és kizárólag az alapszabályokban kitűzött célt akarja tudatos ügybuzgósággal biztos sikerre vezetni.

Ezen a vál. ülésen Dr. Zoltán elnök nyílt őszinteséggel feltárta mindazon mulasztásokat, melyek a multban a pénz kezelése, tagok önkéntes bejegyzése és önkéntes törlése, valamint vál. ülések meg nem tartása körül és által elkövetettek, egyuttal tisztán az alapszabályokban foglalt működés részletes programját fejtette ki, melyet a választmány egyhangulag elfogadott. A vidéki helyek közül ezuttal csak Zsablya és Temerin vétettek fel a programba, mint ahol népies magyar ismeretterjesztő előadások fognak tartatni, ehelyett annál több helybeli felolvasás és előadás van tervbe véve, valamint a választói törvényre való tekintettel egy rendszeres *analfabeta* tanfolyam.

Ugyanezen a vál. ülésen megalakultak a korábbi rendkívüli közgyűlésen elhatározott albizottságok is, amelyek tagjaiul megválasztottak:

I. a *könyvtári és sajtó bizottságba*: Eichner Zs., Geisler J., Lengyel Henrik, Havas K., Mayer J., Székely S., Várady K., id. Zambauer Ág.

II. *előadások rendező bizottságba*: Ádám J., Apró Gy., Dr. Barta F., Balassa H., Bakonyi H., Berczeller L., Besze M., Boros M., Dénes L., Eichner Zs., Dr. Fenyő Gy., Gály J., Gantner R., Gutsohn, Gögös Á., Dr. Kubinyi K., Molnár O., Nemessányi Adél, Pummer S., Szirányi B., Várady, Dr. Wagner K., ifj. Zambauer Ág.

III. *magyar iparpártoló bizottságba*: Ábrahám, Berencz M., Császár, Dietzgen G., Ernst J., Dr. Jahn, Juhász J., Gantner R., Jobbágy, Kiss L., Krón R., Payerle N., Dr. Szlávi K., Várady, Dr. Vass.

IV. *szervező bizottságba*: Dr. Belohorszki J., Dr. Deák I., Eichner Zs., Gábor Zs., György L., Herbich J., Ko-

csics M., Rehák, Ráth K., és vidékről Léh Fülöp, Dr. Schwarz Henrik.

V. *vigalmi bizottságba*: Ádám, Baumhauer, Fischer S., Reiner R., Dr. Resch F., Schuchtar A., Várady, Dr. Vass, Dr. Vermes F.

Reméljük és szívből kívánjuk, hogy a Dmke vezetősége részéről kitűzött program a magyar kultúra terén és érdekében minél sikesebb munkát folytathasson s buzgó munkásságának minél gyümölcsözőbb eredményét láthassuk.

Az ujvidéki munkásbiztosító pénztár köréből.

Az ujvidéki kerületi munkásbiztosító pénztár kebelében legutóbb lezajlott választás és rendszerváltozás serény munkára ösztökéli az új rendszer első igazgatóságát, felügyelőbizottságát és elnökségét. Az első napok az adminisztráció megismerésével telnek el, tovább az új felügyelőbizottság legfontosabb ténykedésével: a könyvek s mérleg átvizsgálásával. De addig is, míg az adminisztráció minden csinját-binját alaposan kiismerik, néhány üdvös közérdekű intézkedés már is megtörtént. Így mint egyik legsürgősebb intézkedés, a munkáspénztár szűk helyiségeiből az orvosi rendelő kitelepítése, mert tarthatlan és közegészség ellenes volt az eddigi állapot, hol férfiak és nők együttes és egyetlen rendelőben és váróteremben voltak. Az orvosi helyiség méretei megfelelhetek 5-6 év előtti állapotoknak, de a mai tag- és beteglétszámnak nem. A tervbe vett orvosi rendelő építését, amely egy rendelőből és egy előszobából állana, az új igazgatóság, mint minden előrelátás híján levőt, elejtette és azonnali radikális intézkedésképpen külön e célra kibérelendő helyiségben fogja a 4 szobából, 2 orvosi rendelő, 2 előszobából álló orvosi helyiségeket elhelyezni. Azalatt megkezdte a pénztár egész épületének ujjaépítésére az előkészületeket, melyre a fedezet a közel másfél százezer korona régi hátralék behajtásával önmagától adódnék.

Az új elnökség a tisztviselők előmenetelére is nagy gondot kívánván fordítani, sürgős tárgyalás alá vette a tisztviselőkar átszervezését és ezáltal a tisztviselők fizetésrendezését. Elvül tűzve ki, hogy meglegedett, rendezett fizetésekkel bíró tisztviselőkart szervez, melylyel szemben a legnagyobb pontosságot, lelkiismeretességet, a közönséggel, pénztári tagokkal szemben a legmesszebbmenő udvariasságot, előzékenységet, követeli, melynek elmulasztását szigorúan meg fogja büntetni. E célból, de minden panasz felvételére a pénztárban panaszkönyvet helyez el, melybe minden néven nevezhető panasz — betegek és felek részéről, — beiktatható és amely panaszok lelkiismeretes megvizsgálása és orvoslása az új igazgatóság feladatát képezi. Az elnökség ezenkívül minden

szerdán, pénteken d. e. 11—12-ig, vasárnap d. e. 10—12-ig a pénztár helyiségeiben minden pénztári ügyben a felek rendezésére fog állani. A legközelebbi teendők egyikét fogja képezni azon anomália megszüntetése, hogy járulékok nem lesznek havonta számfejtve és beszédve. A munkaadók érdeke az, hogy ezek a járulékok havonta beszédessenek és ne gyülemljenek fel. Ez a munkaadóknak is megkönnyíti a fizetések teljesítését, másfelől a pénztár érdekeit, a kamatvesztések elhárításával, is jobban megvédi. Szigorúan fogja ellenőrizni az egyes üzemeket és a pénztárt esetleges megkárosításoktól meg fogja védeni. Az új igazgatóságnak, — noha a választással a harcot befejeztnek hitte, — sok intrikával kell megküzdnie.

Igy a régi vezetőség egyik legexponáltabb tagja városszerte azt a petardát helyezi el, hogy a járulékok felemelése a legközelebbi időre várható és az már napirenden van. Amellett, hogy e hír terjesztése a hivatali eskübe ütközik, a mely a titoktartást megköveteli, minden ízében tendenciózus és valótlan, mert a járulékok felemelését nem az igazgatóság határozhatja el, hanem a közgyűlés, továbbá annak szüksége csak oly pénztáraknál merülhet fel, amely deficitel dolgozik. A zárszámadásokból azt látjuk, hogy Ujvidéken tekintélyes nyereséggel dolgozik a Pénztár és így járulékok felemeléséről csak azok beszélnek, akik petardákat és igazságtalanságokat akarnak elhelyezni. De elfelejtik, hogy ezek a petardák nem sülnék el, vagy ha igen, úgy visszafelé. A lapokban közzétett pályázati felhívásról még azt is látjuk, hogy az orvosi állásokra új pályázat íródott ki, melynek célja valószínűleg az lehetett, hogy olyanok is pályázhassanak, akik a régi rendszerben feszélyezve érezték magukat és pályázatukat — személyi és orvosi kvalitásaik dacára — kilátástalanoknak tartották.

Az igazgatóság mint legközelebb megvalósítandó ténykedését programjába felvette népies egészségügyi előadások tartását, amelyeket a tél folyamán minden vasárnap fog a pénztár tagjai részére rendezni. Az előadásokat bárki díjtalanul hallgathatja.

Hogyan fejleszthetjük a magyar ipart?

Sokszor hangoztatott és elvitázhatatlan tény az, hogy a magyarországi ipar, kereskedelem, földművelés és kultúra messze hátra maradt pl. Németország, vagy Anglia mellett. Amíg az ország vezetői abszolút uralmuk egyes törvénytelen eljárásánál angol és német példára hivatkoznak, addig elhanyagolják a német és angol ipar, kereskedelem és kultúra fejlettségét tanulmányozni s nem igyekeznek angol és német példára az ország gazdasági helyzetét korszerűen fejleszteni.

Nálunk a munkásvédelmi törvények nagyon kezdetlegesek és ennél fogva az ipar fejlődése is csak gyermekkorát éli. A régi „céh“-rendszer sok esetben jobban kiterjedt a munkásvédelemre, a munkás jobb helyzetének megalapozására s így fejlesztésére, mint a mostani úgynevezett alkotmányos rendszer törvényei és rendeletei.

Például a régi „céh“-rendszer idejében, amikor az egyes iparágak céhei szegődötték és szabadították az inasokat, különös gondot fordítottak az inasoknak szakmájukban való kellő kiképzetésére. A céhnek joga volt a kiképezetlen inasokat további tanulásra fél-, sőt egy egész évre is visszavetni, ha az úgyneve-

zett remek nem elégitette ki a bírálókat. Ezzel megakadályozták azt, hogy kiképezetlenül kerüljön ki az inas a mester keze alól. Ebből a felszabadult inasnak az az előnye volt, hogy képzettség hiányában nem a saját költségén és küzdelme árán kellett megszereznie azt a tudást, amit 4—5 évi tanulási ideje alatt tanító-mestere elmulasztott nyújtani neki.

Ma nem így van. Ma tetszés szerint szegődtehet, szabadíthat bárki inasokat. Legtöbb esetben serdületlen korú, iskolázatlan gyermekek kerülnek a legnehezebb mesterségre s ha időközben meg nem nyomorodik, vagy el nem betegesedik, szerződési idejének eltelte után, esetleg előbb is felszabadul. Ma nem kell remeket készítenie, elég az inas-iskolai bizonyítvány a felszabaduláshoz. Hogy aztán milyen tanulásbeli előmenetelt tanúsított inasideje alatt, mesterségében kellően képesítve van-e, arra nem kíváncsi senki.

A magyar ipar fejlesztése érdekében nagy hangú iparpártolási felhívásokat, sőt rendeleteket látunk, de munkásvédelmi törvényeket, intézkedéseket nem tudunk, melyek egészséges, fejlett intelligens munkaerőt biztosítsanak a társadalomnak. Csak a mindenkori kormányok által üldözött munkásszervezetek igyekeznek ezt a mulasztást ott, ahol lehet, pótolni. Például egyes szakszervezetek korlátozzák az inasok létszámát a műhelyekben, meghatározzák az iskolai képzettséget és a korhatárt s csak fejlett és megfelelően iskolázott elemeket vesznek fel szakmájukba inasnak.

Ilyenekre nálunk nincsenek törvények. A munkaerők tökéletesítésével, a munkások tudásának fejlesztésével — a munkás-szervezeteken kívül — senki sem törődik. Sem az állam, sem a társadalom. Ebben a tekintetben a munkások egészen magukra vannak hagyatva. Van ugyan törvényünk arra, hogy 12 éven aluli gyermek inasnak nem szegődtehető, de ennek betartására kevés gondot fordítanak. De hogy milyen iskolai tanulmány után lép ipari pályára a gyermek, az nálunk mellékes. Ne csodákozzunk tehát azon, hogy iparunk messze hátra marad és nem képes lépést tartani más ipari államok iparának fejlődésével.

Alapos refermokkal, az egész ország gazdasági életének átalakításával lehetne ezen segíteni, de csak akkor, ha a mostani poshadt társadalmi és politikai rendszer átalakul.

Addig is, míg ez az idő elérkezik, magának az iparos társadalomnak kell oda törekednie, hogy mennél képzetlenebb és ügyesebb munkás elemet teremtsen a jövő számára, mi által az ipar fejlődésének nagy lendületet adhat. Első sorban az iparostületekre hárul ez a probléma megvalósítása. Nem túlzok, ha azt mondom, hogy városunk iparostületeinek jelenlegi vezetői mindenben képesek ezen feladatot teljesíteni s mint eddig is bebizonyították, hogy iparos társaik érdekében nem ismertek fáradságot, ebből a munkából is ki fogják venni részüket.

Módot kell találnunk arra, hogy miképpen fokozhatjuk iparosainak munkabeli ügyességét, illetve, hogy milyen módon serkenthetjük őket szakmájukban minél nagyobb tudás elsajátítására.

Ennek egyik legjobb módja az, hogy minden évben az iparos inas-iskola vizsgálataival egyidőben munkakiállítás és jutalmazást kell rendeznünk s az eddigi szokástól eltérően kötelessége legyen ezen munkakiállításra minden inasnak minden évben munkát készíteni, tekintet nélkül a mestersége tanulásában eltöltött időre. Így például, ha egy inas csak hat hónapot töltött mesterénél s bár önállóan nem képes egy

munkadarabot elkészíteni, mégis inaskodási idejének megfelelő munkát állítson ki.

Jutalmazzuk a kiállított munkát jobban, mint eddig tettük. Tűzzünk ki például egy 100, egy 50, két 15, két 10 koronás nagyobb jutalmakat, mely jutalmakat érdem szerint azok az inasok kapják meg, akik mesterségükben töltött idejükhez mérten a legtekélyesebb munkát állították ki. Ellenben megrovásban részesítendő az az inas, aki hanyagsága miatt nem tudja felmatatni a tőle megkívánt eredményt. S ha tanító-mestere hibájából történt ez a mulasztás, ezzel szemben is érdeme szerint kell eljárni. Általában a munkák jutalmazásánál különös súlyt helyezünk az inas erkölcsi magaviseletére. Így a jutalomért is valóságos verseny fejlődnek ki az inasok közt s egész erejüket mesterségük elsajátítására fordítanak s óvakodnának minden olyan cselekedettől, mely erkölcsi magaviseletük rovására vezet.

Első tekintetre szinte kivihetetlennek látszik a jutalomdíj összegének a megteremtése, de ha figyelembe vesszük, hogy városunknak kb. 800 önálló iparosa van, minden nagyobb megterhelés nélkül képesek volnánk ennek összegyűjtésére. Közadakozásból könnyen össze lehetne ezt gyűjteni. S joggal számíthatnánk a nagyközönségre, mely ilyen irányban mutatná meg áldozatkészségét a magyar ipar pártolása, fejlesztése érdekében. S valóban a magyar ipar ilyen irányu pártolásával érhetjük el azt, hogy a magyar ipar nem marad majd mögötte a más államokénak.

Bizonyos vagyok benne, hogy városunk iparostülete — ismerve annak jelenlegi, derék vezetőit — nem zárkózik el ennek megvalósításától s hiszem, hogy rövid időn belül szép eredményeket is tudnak majd felmutatni.

Iparos.

H I R E K.

A Dmke hivatalos órái. A Dmke legutóbbi vál. ülésén határozatba ment, hogy az egyleti érdekek és ügyek állandó szemmel-tartása céljából, az érintkezés fentartása végett minden kedden d. u. 3—4 óráig a folyam-mérnöki hivatal helyiségeiben hivatalos órákat tart a vezetőség.

Gyermek-nap volt ismét e hó 5-én, midőn a főbb utvonalonok felállított sátrak alatt az ujvidéki Gyermekbarátok Egylete javára folyt az önkéntes adakozás, még pedig eléggé szép sikerrel, amennyiben e címen 218 k. 94 f. folyt be. Az egylet ez idén 120 gyermeket fog karácsony alkalmából teljesen felöltöztetni s kedves kötelességének tartja ezuttal hálás köszönetét nyilvánítani az egylet érdekeit istápoló közönségnek, továbbá Kovács József nagyszállodásnak, aki a kioszkbeli sátorernyőit a gyűjtés napjára díjmentesen átengedte, Heitzmann Károly címfestőnek, aki a gyűjtésre szánt feliratokat készítette és végül a gyűjtés körül buzgólkodó hölgyeknek.

Népgyűlés. A szociáldemokrata munkásság e hó 12-én, vasárnap, d. u. 3 órakor a Winkle-féle sörcsarnok nagytermében nyilvános népgyűlést tart, a politikai helyzet és a munkanélküliség napirenddel. Felhívjuk a polgárságot is, hogy ezen a gyűlésen minél nagyobb számban vegyen részt.

Szenzációs footballmatch lesz vasárnap, e hó 12-én, d. u. 3 órakor az U.T.K. sporttelepén, amikor is az U.T.K. I. csapata a kitünő és formája magaslatán álló

Szabadkai Sport Egylettel fogja bajnoki mérkőzését megtartani, mely iránt az a körülmény teszi indokolttá az érdeklődést, hogy a Szabadkai Sport Egylet ez év másjában tartott aviatikai ünnepek alkalmából rendezett footballmérkőzésen 2:1-re verte az U.T.K-t. A belépőárak továbbra is a népszerű propagandaárak maradnak.

Áthelyezés-előléptetéssel. Vörös Lajos máv. hivatalnok Ujvidékről Kulára helyeztetett át állomásfőnöknek.

Hosszúnap. Szombaton, e hó 11-én lesz az izraeliták egyik legnagyobb ünnepe: a kiengesztelés napja, az úgy nevezett hosszúnap.

Megszüntetett csőd. Az ujvidéki kir. törvényszék a Löbl Bertalan tündéresi lakos ellen annak idején elrendelt csődöt megszüntette.

A rendőrbjelentési hivatal ügyforgalma a következő volt f. é. szeptember havában: állandó lakások új felvétele 173, lakváltások 741, cselédek új felvétele 86, helyváltások 424, idegenek a szállodákban 1590. Mint központi kézbesítő hivatalhoz kikézbesítésre érkezett összesen 1472 ügydarab, ezed közül sikerrel kikézbesítve 1355; étesítések adtak 2189 esetben, még pedig eredménytelenül 1212. — Kiadatott utlevél 79, igazolási jegy 42, cselédkönyv 21; megfigyelő lap meg lett fektetve 412.

Eljegyzési hir. Blau Ilonka és Dr. Görög Kornél orvos (Temesvárról) jegyesek. (Külön értesítés helyett).

Időjárás. Októberben az időjárás szép és kedvező lesz — mondja a meteorológia — de 22-től kezdve feltűnően megváltozik, hideg, szeles napok ígérkeznek, több helyen kisebb havazások várhatók és éjjeli fagytól kell tartani. Ígérkezik kisebb-nagyobb földrengés is.

A cservenikai cukorgyár f. é. szeptember hó 26-án kezdte meg teljességében az üzemet. A répaszállítás minden irányból megindult. Ez idő szerint azonban még pontos adatok nincsenek sem a minőséget, sem a mennyiséget illetően. Ez irányban majd rövid időn belül lehet megbízható tndósítást adni, amikor ugyanis az 50—1000 holdasok kezdik a szállítást.

Fogházból a kórházba. Nem rég a szegedi kir. ügyészség rendeletére a zombori rendőrség letartóztatta Sztaiacs Vazul zombori szerb tanítóképezdei tanárt, aki a szegedi esküdtbíró előtt folyó három magyarellenes izgatási per elől állítólag Szerbiába akart szökni. Sztaiacs Vazul a fogházban megbetegedett és kórházba kellett szállítani.

Katonák a rokkant-egyesületben. A hadügyminiszter legújabb kibocsátott rendeletében megengedi a katonáknak — a tisztek kivételével — hogy a munkások rokkant és nyugdíjgyűjtésébe beléphessenek. E rendelet életbeléptetése a magyarországi rokkant-egyesületek megerősödését jelenti.

Tulajdonkép mi is az a Dr. Oetker-féle sütőpor? A kérdésre könnyű a felelet: orvosok által már évek óta ajánlott, teljesen higiénikus pótlója az élesztőnek. 12 filléres csomagban, mely 1/2 kiló liszthez elegendő, minden üzletben kapható s ugyanitt részletes használati utasítás is szerezhető.

Eljegyzés. Schmidt Béla, a zombori felső keresk. iskola h. tanára jegyet váltott Faragó János kir. tanfelügyelő leányával, Vilmával.

Az iskolák a gyermekszanatóriumért. A beteg gyermekekről való gondoskodás fontos ügyét szolgálja a gróf Zichy János kormányzata alatt álló Zsófia Gyermekszanatórium Egyesület, mely, ez áldásosan működő balatonmádi Zsófia Gyermekszanatóriuemot ez évbenegy újabb pavillonnal is kibővítette és benne a szenvedő szegény iskolaköteles gyermekek ápolását teljesen ingyen nagy áldozatkészséggel végezi. De az első magyar gyermekszanatórium csak elenyésző kis töredékét képes az ápolásra szorulónak befogadni, miért is állam és társadalom együttes áldozatkészségével szervezi most a Gyermekszanatórium Egyesület a Rózsadomb egy szép fekvésű nagy telkén Bokay Jánosnak, a gyermekgyógyászat hírneves tanárának programja szerint a Zsófia központi gyűjtőgyermekkorházat. Ezen magaslatos feladat érdekében fordul most a gyermekszanatórium kormányzósága segítségért a nemzet mindíg hű és önzetlen munkásaihoz: a nemzet oktatóihoz. Jankovich Béla vall. és közokt. miniszter ugyanis, aki tárcája terhére a tervet szintén messzemenőleg támogatja, most, minthogy a gyermekek egészségügyének felkarolása olyan feladat, amelynek megoldására az államnak és a társadalomnak karöltve kell fáradoznia és minthogy a szegénysorsu beteg gyermekek felségítésének ügye a tanulóifjuság lelkületéhez is legközelebb áll, engedélyt adott arra, hogy a tanulóifjuság a gyermekszanatórium érdekében gyűjtést eszközölhessen. Ez uton is azzal a kérelemmel fordul a Gyermekszanatórium kormányzósága a közönséghez és főleg a tanulóifjusághoz, hogy néhány fillérrel a központi Zsófia gyermekkorház létesítéséhez is hozzájáruljanak. A gyűjtött összeg feltüntetésére szolgáló ivateket a tanintézetek tanárai és tanítóitól lehet átvenni és ugyancsak az iskolákhoz kell a begyűjtött összeget átszolgáltatni. Minden fillér, mely a gyermekszanatóriumot szolgálja, örömet és áldást fog fakasztani, mert nincs a világon irgalmasság szebb és meghatóbb, mint amely a szegény beteg gyermekek ágya fölé hajlik! Felkérjük tehát a tanulóifjuságot, hogy a legmelegebb érdeklődéssel támogassák a Gyermekszanatórium vezetőinek törekvését, hogy a gyermekszanatóriumi gyűjtés minél eredményesebb legyen, hogy a magyar gyermekvédelem legújabb vára, a Zsófia Központi Gyermekkorház is megépülhessen.

A tejhamisítók újabb megrendszabályozása. A földmivélsügyi miniszter körrendeletet adott ki a pasztörözött tej és a tejpor előállításának és közforgalmának szabályozásáról, amelyet minden törvényhatóságnak, így Ujvidéknek is megküldött. A körrendelet kiadására az szolgáltatott alkalmat, hogy újabb időben több ízben előfordult, hogy paszturizált tej megnevezéssel a rendes tejnél magasabb áron olyan tej hozatott forgalomba, mely a kémiai vizsgálatok során nem bizonyult pasztörözöttnek s igen gyakori eset, hogy különféle tejpor gyártmányok megtévesztésére alkalmas elnevezések alatt kerültek forgalomba. A körrendelet előírja, hogyan kell a pasztörözött tejet előállítani. Akik az előirt módtól eltérően készített tejet hoznak forgalomba paszturizált elnevezés alatt, azok az 1895. évi 46. t.-c. 3. paragrafus szerint büntetendő kihágást követnek el.

Fay valódi szódai ásványpasztillái, melyek Soden község hírneves gyógyforrásaiból készülnek, kitűnő sikerrel és biztos hatással használnak köhögés, elnyálkásodás, hurutok és rekedtség ellen. Ezt nemcsak neves orvosok bizonyítják, de bizonyítja a Bécsben

rendezett III. nemzetközi gyógyszerészeti kiállítás juryje is, mely a szódai ásványtermékek társasága vezérképviselőjének, Guntzert W. Th. cs. és kir. udvari szállítónak (Wien, VI. Schmalzhofgasse 1.) kiállított Fay-féle valódi szódai ásványpasztillák, ásványkút és forrásokért a legmagasabb kitüntetést: az érdemkeresztet a nagy arany éremmel és díszoklevelet ítélte meg.

B. Bodrog vmegye állatágész-ségügye okt. 1-én. Lépfene: Gombos, Gara, Pincéd, Dunabölkény, Palánka, Zsabya; veszttség: Ujverbász, Ópalánka, Felsőokabol; takonykór és bőrféreg: Wekerlefalva, Csantavér, Boldogasszonyfalva, Sajkásgyörgye, Ujvidék; rühkór: Doroszló, Monostorszeg, Felsőszentiván, Liliomos, Pincéd, Bácskeresztur, Ópalánka, Ófutak, Temerin, Ujvidék; sertésorbánc: Gombos, Jánoshalma (23 u.), Cservenka, Ujverbász, Veprőd, Csantavér, Kishegyes, Topolya, Nemesmilitics, Szabadka; sertésvész: Csávoly, Paripás, Óverbász, Ujverbász, Szenttamás, Petróc, Temerin, Zenta, Zombor 1—1, Óker, Szabadka 2—2, Ada, Mélykut 3—3, Bácsalmás, Borota 4—4, Bácsordas 5, Palánka 9, Szépliget, Kölpény 10—10, Dunabölkény 17, Bulkeszi 21 és Jánoshalma 39 udv.

Roskadoznak a fák a gyümölcs terhetől

□ s az ön örömeibe beleveggyül a bánat, hogy a szép évszaknak vége, s megnövekedik az érzékeny ember gondja is az egészségéért. A ki hajlamos a meghűlésre, a kit a légvonal rekedtű tesz, a ki könnyen kap hurutot vagy éppen idült bronchitiszban szenved, használja Fay valódi sodeni ásványpasztilláját, hogy az ősz és téli veszedelmét könnyen kiállja. De kérjen nyomtatékosan Fay-féle sodent a melyet a kurára használt községi források vizéből készítenek. Egy doboz ára K 1.25 és mindenütt kapható.

Felelős szerkesztő: **Zanbauer Ágoston.**

Laptulajdonos az ujvidéki függetlenségi és 48-as párt.

1383. szám. 1913. vég.

Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy az ujvidéki kir. járásbírósnak 1913. évi Sp. III. 287. számú végzése következtében Kertész Mór javára 125 k. s. jár. erejéig 1913. évi július hó 12-én foganatosított kielégítési végrehajtás utján le- és felülfoglalt és 3750 kor-ra becsült következő ingóságok u. m. butorok, zongora nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek az ujvidéki kir. járásbírósnak 1913-ik évi V. 1338. számú végzése folytán 125 k. tőkekövetelés, ennek 1913. évi február hó 14. napjától járó 5% kamatai, és eddig összesen 13 k. 40 fillérben bíróság már megállapított költségek erejéig, Ujvidéken Kosuth Lajos-utca 40. szám alatt leendő megtartására 1913. évi október hó 10-ik napjának d. e. 10 órája határidőül kitűze ik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-c. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőknek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-c. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Ujvidék, 1913. évi szept. hó 19-én.

Horváth,
kir. bir. végrehajtó.



A háztartás kis kátéjából. Se magadat, se cselédedet ne terheld meg nagyobb munkával, mint ami szükséges, hogy a háztartás rendes és kényelmes legyen. Ne légy pazarló. Ügyelj arra, hogy minden étel, amelyek asztalra kerülnek, tiszta, izletes és külső színre is tetszetős legyen. Ép azért mindig csak Dr. Oetker sütőporát használj a sütésre. Ezzel munkaerőt, pénzt és időt takarítasz s amit főzész, amit sütsz, izletes és tápláló lesz.

Porosz szén és porosz coax

elsőrendű minőség, versenyképes árban kapható:

BAUER GYULA cégnél

Ujvidék, Uszpenszka-utca 5. szám alatt.

Minden mennyiség házhoz szállítatik.

TELEFON 147.

TELEFON 147.

KÖHÖGÉS

rekedtség, hurut, elnyálkásodás, görcs- és szamárköhögés ellen

KAISER

mell-karamellái a „3 fenyővel.”

605 közjegyzőileg hitelesített orvosi és magán bizonyítványok tanuskodnak a biztos sikeréről.

Folette izletes, kellemes bonbonok,

Csomagja 20 és 40 fill. doboz 60 fill. kapható Herczog István, Grossinger János, Küchler Béla gyógyszerártaiban. Stefanovits Ly. fia, Petrovits és Popovits kereskedéseiben, Klein Oszkár droguistánál, Strasser István gyógyszer. Karlóca, Kocziák Ruma, Jhreg C. Ratais örökösei Apatin, Brodski, Adamffy gyógyszer. Pétervárad, Kujaschkovic Mitrovic, Hainis A. India, Hondl J. Ruma, Wagner A. Dobrica, Peternek Ottó Ujzslankamen, Gebauer Emil gyógyszer. Bács.

Fogorvosi és fogtechnikai műterem.

Dr. Deák Imre és Gyárfás Márton
UJVIDÉK,

Ferenc József-tér 1. szám.

1. emelet, 1. lépcső.

(Kron-féle áruház.)

Rendelés: d. e. 8-tól d. u. 6-ig.

Telefon 112.

Telefon 112.

Vidékiek soron kívül,

Tanonc felvétetik.

1133 szám. 1913. végrh.

Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a budapesti 8-10 ker. kir. járásbíróságnak 1913. évi Sp. III. 934. számú végzése következtében Dr. Szlávi Béla ügyvéd által képviselt magyar művészeti r.-t. javára 609 k. 40 f. s jár. erejéig 1913. évi május hó 29-én, foganatosított kielégítési végrehajtás útján le- és felülfoglalt és 3760 koronára becsült következő ingóságok, u. m. butorok, zongora nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek az ujvidéki kir. járásbíróság 1913-ik évi V. 1141. számú végzése folytán 609 kor. 40 f. tőkekövetelés, ennek 1911. évi június hó hó 7-ik napjától járó 5% kamatai, 1/2% váltódíj és eddig összesen 115 k. 84 fillér-

ben biróilag már megállapított költségek erejéig, Ujvidéken Kossuth Lajos u. 40. sz. a. leendő megtartására 1913. évi október hó 10-ik napjának dél előtti 10 órája határidőül ki-tűztetik és ahhoz a venni szándékozók ezen-nel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-c. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzlietés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-c. 120. §-a értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Ujvidéken, 1913. évi szept. hó 19-én.

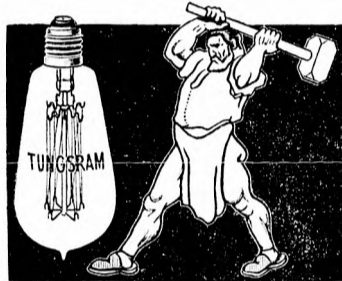
Horváth,

kir. bir. végrehajtó.

∴ Ne fogadjon el más lámpát, mint ∴

„**TUNGSRAM**”

főlírasú valódi drótlámpát



Hazai
gyártmány!

Hazai
gyártmány!

Óvakodjunk utánzatoktól!

Csak a

kávés-



darálóval

Gyári jegy.

valódi

a közismert és

rég bevált

:**Franck: kávé-pótlék.**

Tisztelt Háziasszony!

Saját érdekében kérjük, ne fogadjon el oly ládikát és csomagot, melyen rajta nincs

„a kávédaráló”

mint a valódiság biztosítóka.

Köszönettel szives figyelmességeért, a csomagolásaink sok részről való, oly annyira megtevesztő utánzatai iránt, vagyunk

Kassa.

Franck Henrik Fiai

numuan ng. Y 1406, 10: 91. V